

til at overtage Kirken, bliver det foruden Vedligeholdelseskapitalen tillige Afløsningssummen for den Del af Kirketienden, som disse Tiendejere have ejet, der henlægges. — Uagtet det ikke direkte fremgaar af Forslaget — jeg ser det i alt Fald ikke —, er det muligt, at Lovforslagets Bestemmelser alligevel kunne anvendes ogsaa paa saadanne Kirker, men jeg er ikke helt sikker paa det. Jeg er heller ikke helt sikker paa, at de ville kunne passe i alle disse Tilfælde, og jeg har derfor fundet det rigtigt her ved første Behandling af Sagen at henlede Opmærksomheden derpaa, i Haab om, at det kan blive undergivet nærmere Overvejelse inden Sagens videre Behandling.

Der næst kan jeg ikke se rettere, end at de Bestemmelser, der i Lovforslagets § 3 findes om Afløsning af Kirkeejernes Forhold til Kirken, ere adskilligt strengere overfor Kirkeejerne end Bestemmelserne i Tiendeafløsningslovens § 23. Efter denne skal der kun henlægges en saa stor Kapital til Kirkens fremtidige Vedligeholdelse, at den er i Stand til med sin Rente at vedligeholde Kirken i fuldkommen god Stand o. s. v. Efter det foreliggende Forslags § 3 skal der ved Afløsningssummens Fastsættelse ikke blot tages Hensyn til, at der til Kirken skal henlægges tilstrækkelig Kapital til, at Renten kan slaa til til Vedligeholdelse og Drift, men der skal tillige henlægges saa meget, at der ogsaa er tilstrækkeligt til straks at sætte Kirken i dens nuværende Skikkelse i fuldstændig god Stand. Jeg ser ikke rettere, end at dette kan i visse Tilfælde medføre, at Summen vil blive sat væsentligt højere efter § 3 i det foreliggende Lovforslag end efter § 23 i Tiendeafløsningsloven; thi det er jo saaledes, det vide alle, som ere kendte med disse Forhold, at en Kirke godt kan have en eller anden Brøst, som den uden Skade kan staa med i mange Aar — der kan være en skæv Mur eller lignende —, og efter Tiendeafløsningslovens § 23 skal der da i Anledning af saadanne Mangler kun henlægges saa megen Kapital, at den med Renter og Rentes Renter kan slaa til til at rette den Slags Skavanker en Gang i Fremtiden. Men her i Lovforslagets § 3 er det jo bestemt, at Kapitalen skal fastsættes efter, hvad det kan koste straks at

sætte Kirken i fuldstændig god Stand. Jeg synes imidlertid nok, at der kan blive en ikke uvæsentlig Forskel paa disse to Ting, og jeg henstiller derfor, at der ogsaa maa blive skænket dette Forhold nærmere Overvejelse.

Endelig skal jeg kun gøre en Bemærkning om § 4, hvori der foreslaas, at Staten skal betale Halvdelen af Udgifterne ved Kirkens Udvidelse, hvor Kirken ejer sig selv, naar den ikke selv er i Stand til at bekoste Udvidelsen. Det maa dog vel forstaaes saaledes, at det er *indtil* Halvdelen, Staten skal udrede; det er vel ikke saaledes, at Staten skal bekoste Halvdelen, hvad enten Kirken mangler lidt eller meget i selv at kunne bestride Udgifterne.

Til disse Bemærkninger skal jeg indskrænke mig, idet jeg i øvrigt anbefaler Lovforslaget til velvillig Fremme.

Matzen: Der er et Forhold i denne Sag, som ikke er berørt af de foregaaende Talere, og som jeg gerne vil henlede Opmærksomheden paa, for at det eventuelt kan komme til Overvejelse i et Udvalg, det er nemlig Forholdet med Hensyn til de Kirker, som Staten har overdraget til privat Eje, og hvor Forpligtelsen til at udvide Kirken ikke efter Adkomstdokumentets Indhold antages at paahvile Kirkeejeren; der skal altsaa Tienden eventuelt afløses, og saa paalægges Forpligtelsen til at udvide Kirken Menigheden. Det mener jeg i og for sig er en Uret mod Menigheden og en utilbørlig Fordel, som derved indvindes for Statskassen. Hvorledes var nemlig Forholdet, inden Tienden afhændedes? Da var Præstetienden bestemt til Fyldestgørelse for Kirkens Behov, ikke blot til dens Vedligeholdelse, men eventuelt ogsaa til dens Udvidelse. Det var altsaa en Ret, som Kirken og Menigheden havde, og Staten var kun berettiget til at tage til Indtægt det, som Tienden indbragte udover, hvad der behøvedes til Kirkens Behov. Saa afhænder Staten Præstetienden, men tager ikke det Forbehold, at Erhververen skal udrede, hvad der behøves til Kirkens Behov, men kun som det almindeligt hedder, at han „skal holde den ved Magt og vedlige“, altsaa, at enhver videregaaende Forpligtelse skal være udelukket. Nu er det en Selvfølge, at hvis